

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Dies Secunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

amabis, quantò plus de lumine gloriæ per eadem opera tua obtinueris.

Confidera II. Cùm nescias, quantum tempus tibi superest ad dictas bonorum operum divitias colligendas, hæc tunc autem satis negligentem te hac in collectione ostenderis, non vel ipsa ratio, & amor tam DEI, ut dixi, quàm tui ipsius dicitur, summopere laborandum tibi esse, ut, quando in artificio tuo (adjuvante tamen divina gratia) positum est, majoris, minorisve valoris opes congregare, omnem tuum conatum ad præstantissima quæque, summèque meritoria opera exercenda convertas.

Confidera III. Quænam illa sint opera, quæ pluris à DEO æstimantur, copiosiusque præmiantur, illa videlicet, quæ laboris parvum, aut nihil, difficultatis verò ac laboris multum continent, qualia sunt, multum pro DEO injustè pati, nisi sibi ipsi, suoque appetitui constanter inferre, pro aliorum salute multa ac molesta exercitia suscipere, minima officia obire, & cum gaudio administrare &c. Vide itaque, quomodo his operibus exercendis te hæstenu impenderis, vel certe impendere deinceps velis. Colloquium ad Christum.

Pro II. Die.

MEDITATIO I.

DE JUDICIO PARTICULARI.

Tessera.

Domine, non intres in iudicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivus. Psal. 142.

Punctum I.

Confidera I. Quid sit iudicium hoc, nimiram examen, de profectu in arte amandi DEUM, propter quam addiscendam & exercendam in Mundum hunc vel Academiam missi sumus.

Confidera II. Si Discipuli hujus Mundi tantum sæpe timorem concipiunt, quando examinis tempus imminere advertunt, cùm tamen neque de omnibus materiis se examinandos sciant, neque graviores pœnam, quàm levis infamiae, modicæ percussiois, aut detractionis ad inferiorem scholam

scholam timere possint, quantò majorem & justiore tu timorem concipere debeas illius examinis, in quo à severissimo, justissimoque Judice omnium non modò actionum, verborumque, sed etiam cogitationum ratio exactissima exigetur, & ita quidem, ut omnis à te commissus error, si non exclusione ab æterna beatitudine, & descensu ad infernum, certe gravissima pœnarum purgantium inflictione sit castigandus.

Considera III. Quàm ineptè hætenus & imprudenter egeris, tam exiguam pro hoc examine sollicitudinem gerendo, ad modum scilicet socordium puerorum, qui omnem discendi curam ad ultima propè anni tempora differunt, quo tamen tempore plerumque serò cum Phrygibus sapiunt; detestare ergo puerilem socordiam, novumque seræ præparationis ad hoc examen propositum concipe. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quàm sollicitè ij studiosi, quibus examen habendum est, inquirent, quænam quæstiones ab Examinatoribus proponantur; quàmque accurata diligentia ad eas quæstiones, si fortè eas per astum, vel fraudem intellexerint, bene resolvendas sese præparent, & exerceant.

Considera II. Quantò felicior tu existimare hac in parte te debeas, ut cui ultrò omnes quæstiones, quæ eo in examine formabuntur, detectæ sint. an non enim ex te quaeretur, quomodo præcepta DEI & Ecclesiæ, Regulas, & Constitutiones tui Ordinis, mandata tuorum Superiorum particularia, & ipsa tandem, quæ DEO fecisti, vora servaveris? quanta ergo diligentia te ad has quæstiones præparare, quàmque frequenter te in horum omnium capitum observatione exacta exercere te debeas.

Considera III. An & in quibus quæstionibus adhuc debitam te agnoscas, & quomodo vel deinceps melius te ad easdem resolvendas præparare velis. Colloquium ad Beatam Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quanta sollicitudine studiosi eo tempore, quod examen antecedit, & pro thesaurate faciendo concessum est,

est, eos errores corrigant, quos fortè in eodem themate atque deprehenderit ipsi, aut ab aliis ostensos agnoverint, quàmque summè reprehensibilis censeretur ille adolescens, qui multiplices illos errores, quos in thema suum irrephè cognovisset, tempore ad correctionem concessio corrigere omiseret, atque adeò ultrò se pœnis ob negligentiam in examine decernendis obijcere vellet.

Considera II. Quantò major tua Socordia foret, si hoc vitæ tempore, quod ad corrigendas tuas malas cogitationes tam benignè concessum est, ad alias ineptias abutereris, atque cum tot erroribus ad rigidissimum illud examen accedere olim non horreret.

Considera III. Quomodo ergo deinceps omnia illa media, per quæ actiones erroneæ corriguntur (qualia suntamina Conscientiæ, confessio, contritio, oratio, amor &c.) ferio arripere, per eaque omnes tuas actiones, vitæque in ab erroribus liberare velis, ut potiùs cum gaudio ad illud examen accedere, justamque non ascensûs solum ad Cælestem sed etiam præmij æterni, laudisque publicæ olim à supremo Judice referendæ spem justam concipere possis. Colloquium ad Christum &c.

Pro II. Die.

MEDITATIO II.

DE PURGATORIO.

Punctum I.

Considera I. Quàm graves sùt illæ pœnæ, quæ in Purgatorio infliguntur, nimirum quòd, teste S. Gregorio, gravior sit futurus ille ignis, quàm quicquid homo pati potest in hac vita, imò, ut ait Cæsarius, quicquid pœnarum in hoc sæculo potest aut cogitari, aut videri, aut sentiri, unde etiam B. Maria Magdalena de Pazzis divinitus edocta esse omnia tormenta, quæ passi sunt tot Martyres, esse in hæc mœni horti respectu pœnarum Purgatorij.

Considera II. Si Christus in monte Oliveti tantum ex iminentis passionis consideratione horrorem atque tristitiam percepit, ut etiam sanguineum sudorem profunderet, & tristitiam esse animam suam usque ad mortem affirmaret, quomodo

tu timorem Purgatorij concipere debeas, cujus pœnas ipsa etiam Christi passione acerbiores esse S. Thomas 3. p. q. 46. art. 6. ad 3. docet.

Considera III. An hactenus, ut par erat, has pœnas consideraveris, & æstimâris, & quomodo vel deinceps per eam salutarem timorem te ad religiosæ perfectionis studium excitare velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quàm leves ob causas hæ pœnæ etiam ab ipsiis Religiosis, & sanctis Viris incurrantur; nam ex variis historiis constat, alios Purgatorio adjudicatos esse propter pauca verba in templo sine necessitate prolata; alios propter disciplinam sine facultate factam, alios propter distractiones in oratione admissas, alios propter negligentiam in communione suscipienda, alios propter nimiam familiaritatem, & solatiola ex conversatione quæsita &c. imò in auralibus Societatis habetur, B. V. cuidam apparuisse, & distulisse, quòd salvus quidem futurus, sed 4. annis in Purgatorio mansurus; Socinus verò ejus, quem nominabat, paulò post secutus, duobusque annis ibidem hæsurus sit, licet uterque religiosissimam vitam duxerit.

Considera II. Quantum ex talibus historiis, pluribusque aliis timorem jure merito concipere debeas, si enim in viridi ligno hæc fiunt, in arido quid fiet?

Considera III. Quomodo vel ex hoc momento varia media ad illum ignem effugiendum conducentia inquirere, eaque diligentissimè, constantissimèque deinceps adhibere velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

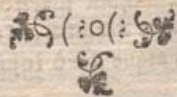
Considera I. Inter media, per quæ adulti Purgatorium evadere possunt, certissimum meritò haberi martyrium; cum communis sit sensus Ecclesiæ, Martyres sine Purgatorio ad cælos transire, atque adeò injuriam facere Martyri, qui pro eo orat.

Considera II. Juxta S. Hieronimi testimonium in epist. 17. ad Eustoch. non solùm effusionem sanguinis in Martyrio
Infruct. VIII. P p repu-

reputari, sed etiam devotæ mentis servitute immaculatam
quotidianum Martyrium esse; illo quidem, quo membra
ferro cedunt, horrore mitius, sed diuturnitate molestius,
ut S. Bernardus dixit: Imò Religiosi ratione triplicis vult
triplex Martyrium subeunt; nam 1. S. Angelus Martyr ap-
parens B. Magdalenzæ de Pazzis dixit, animam, quæ possidet
paupertatem, usurpare sibi coronas Martyrum. Deinde de
castitate S. Ambrosius dixit, non ideò esse laudabilem Vir-
ginitatem, quia in Martyribus reperitur, sed quia Martyr
facit. Deinde inhærente frangendæ voluntati, Martyrium
esse, Theodorus Studita testatus est.

Considera III. Quàm promptè hoc Martyrium subire
debeas, ut purgatorij evites pœnas, maxime cum inope-
tantam gloriam præter remissionem pœnæ istius mereris
sis. Eum in finem perpende, quid hominem illum sibi
rum putares, cui gravissimorum tormentorum reo optio da-
ta esset, ut vel post aliquot hebdomades, omnia sibi decem
tormenta sustineret, & quidem absque ulla spe veniæ, aut
etiam præmij vel levamenti; vel certè hodiè statim locum
tormentorum illorum colaphum susciperet, ea tamen con-
ditione, ut & amplissimum præmium perciperet (si patien-
ti & forti animo eum exciperet) & prius illi remedijs varij
robur vigôrque animi ad eum generosè excipiendum con-
liaretur? an non promptissimè hanc posteriorem optionem
partem eum accepturum putares: atqui similem tibi quo-
que à Deo optionem factam puta, dum in tuo positum est
arbitrio, an in hac vita per tribulationes patienter perpendas
aut certè in altera per pœnas purgatorij satisfacere malis
an non ergo priorem partem eliges? certè si futuras purga-
torij pœnas cordialiter perpenderes, credo, quòd libenter
dolorem & laborem sustineres, & nihil rigoris formi-
dares, inquit Thomas de Kempis. l. 1. c. 22.

Colloq. ad Christum.

Pro secunda Die.

CONSIDERATIO

DE LINGVÆ CUSTODIA.

Punctum I.

Examina te quomodo artem loquendi didiceris, quæ in tribus maximè consistit. 1. Ut parùm loquamur. Itaque Examina te, an suo tempore silentium accuratè observes: an non de te tuisque rebus sine necessitate aut fructu loquaris, adeoque negligas sapientis consilium. Eccl. 32. datur: Adolescens loquere in tua causa vix? an non in quotidianis colloquiis plus æquò garrias, iterum immemor instructionis à sapiente datæ, eodem loco. In medio Magnatorum (quales ob virtutem meritò credis esse Fratres tuos) non præsumas, & ubi sunt senes, non multùm loquaris, sed potius audi, & tace, & pro reverentia accedet tibi bona gratia.

II. Ut consideratè loquamur, & os sicut oculos aperiamus. Itaque examina te, an faciliè & libenter de rebus ad te non pertinentibus (puta ijs, quæ à sæcularibus geruntur, quæ in bello fiunt) loquaris, an jocos facetiãque parùm religiofas in colloquio usurpes? an verba mendacia, vel certè amphibologica absque justa causa proferas.

III. Ut charitativè loquamur. Itaque examina te, an de Superioribus tuis aut etiam alijs hominibus faciliè murmures? an aliorum famæ detrahere soleas? an mordacibus aut acerbioribus verbis ullum ex Fratribus tuis, aliisve lædere nonnunquam audeas?

Punctum II.

Perpende motiva ad hanc artem addiscendam. Primum est, quia hæc ars Religiosis quasi propria est, teste S. Jacobo: c. 1. si quis putat se Religiosum esse, non refranans linguam suam, hujus vana est Religio.

Secundum est, Quia hæc ars est quasi firmissimus murus, defendens hominem à multiplici peccato, quod, teste sapiente prov. 10. in multiloquio non deerit, hinc idem prov.

pp 2

25. dixit

25. dixit: sicut urbs potens, & absque murorum ambitu, ita vir, qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum.

Tertium est, Quia optimum est medium ad perfectionem consequendam. Hinc Arsenio petenti ostendi viam ad salutem, cælitus vox allapsa dixit: Fuge, tace, quiesce, & laborabis. Unde meritò S. Jacobus c. 3. dixit: si quis in sermone non labitur, hic perfectus est vir.

Quartum est, Quia verbum dulce multiplicat amicos, Eccl. 6. Deum scilicet & homines; Et favus mellis compulsa verba, prov. 16. singularem suavitatem Deo, proximo, & sibi causantia.

Quintum est, Quia lingua Sacerdotis Religiosi Deo consecrata est, ad laudandum scilicet eum, per officium dominum, & conciones; & eundem per modum rhedæ in honorem quotidianum transvehendum. An ergo piaculum gaudere duces, calicem, aut Ciborium Deo consecratum ad profanos usus adhibere, & non magis vereberis lingua Deo tot tamque titulis ponderosis sacratâ ad ipsius offensam, & nosque ac ludicros sermones proferendos abuti?

Punctum III.

Inquire media ad hanc artem addiscendam.

Primum est, silentium accuratè servare. Hinc Pythagoras quinque annorum silentium discipulis suis imposuit, ut hanc artem discerent; Et meritò, quia nemo severè loquitur, nisi qui libenter taceat, teste Thom. de Kemp. l. 1. c. 20.

II. Est, firmum facere decretum, nunquam de se aliquid laudabile, nunquam de alijs aliquid reprehensibile proferendi.

Tertium est, non esse citatum in linguâ, juxta consilium S. Spiritus Eccl. 4. Itaque juxta ejusdem monitum c. 20. Aurum tuum & argentum conflat (id est, omnes vires tuas congrega) & verbis tuis facito stateram, & franos os tuum rectos, & attende, ne labaris in lingua tua. Hinc S. Augustinus suavitè, ut omne verbum prius veniat ad limam, & ad linguam, seu, ut Germani dicunt, *Wäg/ che du magst*. S. Paulus c. 4. ad Coloss. hortatur, ut sermo noster sit sicut conditus; ô quàm cautè salem aspergimus!

Quartum est, ita loqui, ac si tota Civitas, aut locus, in quo loquitur, sit

quo habitas, audiret, aut certe sermo tuus typo publico esset vulgatus; an non enim saltem Deus audit, qui pluris à te estimari debet, quàm omnes homines, & Angeli? An non ille in medio tui & illius, qui loquitur, consistit, repetitque suum illud; quos confertis sermones ad invicem?

Quintum est, dare operam, ut proficias in Spiritu, tunc enim in te locum habebit illud Eccl. 6. bonus homo de bono Thesauro cordis profert bonum; Ex abundantia enim cordis os loquitur. Item illud Ecclesiæ; Repleti sunt Spiritu Sancto, & ceperunt loqui magnalia Dei.

Sextum est, tollere radicem, quæ garrulitatis, & omnium vitiorum inde ortorum causa est. Hanc autem radicem indicat Thomas Kemp. l. 1. c. 10. dum ait; ideò tam libenter loquimur, quia per mutuas locutiones ab invicem consolari quærimus, & cor diversis cogitationibus fatigatum optamus relevari. Et multùm libenter de his, quæ multùm diligimus, vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui, & cogitare. Ita ille. Stude ergo, nihil aliud quærere, & amare, nisi Deum, & S. Beneplacitum ejus, & totam garrulitatis, & filiarum ejus originem sustulisti.

Pro secunda Die.

MEDITATIO III.
DE ÆTERNITATE.

Punctum I.

Considera I. Quid sit æternitas; videlicet tempus sine termino, cujus diuturnitatem, ut vel obscure intelligas, finge membranarum magnitudine celo similem, numerisque novenarijs impletam; finge quoque ex altera parte post elapsos tot annos, quot illis numeris novenarijs comprehendantur, unicam guttulam maris, & hoc exhausto arenam unicam, & his etiam ablatis unicum folium arboris tolli aut annihilari; quantum spatium non interea intercessurum arbitraris, dum vel unica guttula auferenda esset, quid ergo senties de tempore, quod interea labetur, dum omnes guttule maris, arenulæ terræ, foliæque arborum (adde si placet, etiam atomos aëris) auferrentur?

Pp 3

Confide-

Confidera II. Si is, qui equum vendens, pro primo equo clavo tantum unum obolum, pro altero duplicatum, pro tertio quadruplicatum, & sic deinceps petijt, tantum nihilominus pretium ob 32. duplicationes (nam 32. erant clavi) petijſſe compertus eſt, ut etiam ditiffimus Empioz perſolvere equum non poſſet, quantum in cumulum excreſcent ut novenarij toties ſibi ſupperadditi, quoties ampliffimum omni ſpatium id fieri permitteret?

Confidera III. Quam digna ſit hæc ponderatio æternitatis, ut in ea frequentius nos occupemus, cum unicuique ſive pœnæ, ſive præmio non modicum pondus ſit additum quomodo proinde tu deinceps cum S. Davide cogitare antiquos, & æternos in mente habere velis. Colloq. ad SS. PP.

Punctum II.

Confidera I. Si homines ægri, dum vel unica nocte dormire non poſſunt, tantam moleſtiam percipiunt, ut multa etiam voluptatibus oblatis in præmium, non denuo eam ſeiperent; ſi ijs, qui dentium, aut oculorum, aut renum dolorem ſentiunt, intollerabilis ille paucorum etiam dierum ſpatio videtur, ſi animæ pœnis purgatorii, aut etiam inferni addictæ nonnunquam falſæ ſunt, unius horæ, quam illis in pœnis tranſegerunt, ſpatium adeò longum ſibi viſum eſt, ut annos centum, aut plures eo in loco ſe commoratos eſſe putarent, quanta acceſſio dolorum & pœnarum per ipſam æternitatem futura ſit? ſi ergo ad redimendum brevem dolorem dentium ulterò à voluptatibus abſtines, ulterò remedia etiam acerba eligis; an grave tibi quidquam videbitur, & exigatur ad ipſos inferni æternos cruciatus arcendos?

Confidera II. Si homines tot labores & incommoda perferunt in cibis conquirendis, & præparandis, ut momentaneam gulæ voluptatem percipiant; ſi multi longiſſima tempora in duriffimis ſervitijs exigunt, ut pauculis annis inter delicias & honores vivere poſſint; ſi dæmon olim facti eſt coactus, ſe, ſi unico momento Deum intueri liceret, omnia omnium damnatorum tormenta ad ipſum uſque iudicij diem libenter toleraturum, quid non tu libenter & quidem per totum vitæ tempus, & agere, & pati debeas, ut per totam

æternitatem sanctissimo Dei aspectu fruaris, eamque voluptatem percipias, quæ in nullius hominis cor ascendit.

Considera III. Si tam multi tantos labores & difficultates sive in scribendis libris, sive in periculis superandis, sive in voluptatibus respuendis, sive in ipsa morte obeunda, tam generosè exhauserunt, ut immortalem sibi in hoc mundo gloriam, eamque falsam & vanam parerent, quid tibi difficile accidere possit, ut in omnem æternitatem non apud paucos tantum, in cognitosque, sed omnes homines, quin & Angelos ipsùmque Deum summam veramque gloriam ac laudem obrineas. Colloq. ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quomodo saluberrimam hanc æternitatis considerationem in praxin reducere possis, nimirum si quotidie saltem semel, dum cubitum secedis, æternitatis memoriam renoves, atque ita te compares, ac si eà adhuc nocte dictæ æternitatis aditus tibi aperiendus esset; Deinde, si quoties tentatione aliqua v. g. vanæ voluptatis pulsaris, mox æternitatem tormentorum tibi objicias, occinâsque: momentaneum, quod delectat: æternum quod cruciat; Contrario verò, si tribulationes ingruunt, mutato ordine exclames: momentaneum, quod cruciat: æternum, quod delectat.

Considera II. Quam efficax sit hæc praxis, quamque multorum insignibus conversionibus eadem non semel sit confirmata.

Considera III. Quomodo tu eam hastenus arripueris, aut arripere certè deinceps velis. Colloq. ad Christum.

Pro tertia Die.

MEDITATIO I.

DE VIRTUTE IN GENERE.

Tessera.

Punctum I.

Considera I. Quid sit virtus in genere, nimirum quòd nihil aliud sit, quàm habitus, per quem ad opera-

pp 4

pera-